

Тема тижня: Читати варто

РЕДАКЦІЯ VERBUM

18 ЖОВТНЯ 2018

Один із формаційних елементів європейської культури – книжка. Вона століттями змінювала форму: від глиняних табличок, через сувої папірусу й аж до кодексів, так добре нам знайомих. А тепер і її зачепила цифрова революція, за якою можна спостерігати останніми роками.

Фото: Якуб Гонцяж ОР

Люди у транспорті дедалі частіше замість паперових томиків мають у руках телефони – і не всі вони граються чи сидять у соцмережах. Як особа високого зросту, я мимоволі часом бачу, що

багато з них читає книжки. Мушу визнати: це мене тішить. Друковану книжку не так і легко тримати в переповненому автобусі, а телефон ми все одно завжди носимо з собою.

У першому номері «Verbum» ми міркуємо про те, чи зміна носія не впливає також на наше ставлення до змісту. Цифрову революцію можна порівняти з винаходом Гутенберга: доступ до всього накопиченого знання зненацька стає значно масовіший. А проте чи добре ми використовуємо цей новий носій змісту й чи не зазнає наш підхід читання неминучих змін? Угорський автор Шандор Мараї писав, що «в рукавичках неможливо читати. [...] Читач мусить голими пучками пальців відчувати, торкатися сторінок книжки». З електронного носія теж не вдасться читати в рукавичках, та залишається запитання, чи позбавлена «тілесності» книжка не втрачає індивідуальності.

Про цю проблему говорить Галина Глодзь у тексті «Нескінченна пригода: читання в інформаційну епоху»: чи змінюється – а точніше, як саме змінюється – читання, коли на місце паперової книжки приходить електронна? Як показують дослідження американської психолінгвістки Мерієн Вулф, тактильний контакт із книжкою – не просто приємна дрібниця, а й додаткова можливість зануритись у текст, якої електронні носії наразі не пропонують. І зараз ми тільки починаємо розуміти, що діється, коли цього контакту меншає.

Схожим питанням присвячена й розмова з літературознавцем Романом Веретельником. Він звертає увагу на те, що ми – люди не просто книги, а Слова. Тому й у роздумах про європейську культуру, і в повсякденній взаємодії з текстами нам потрібно повертатися не так до ідеї книжки, як «до слова, до розуміння того, що слово – це основа всього, що це не тільки потік, у який можна увійти й вийти, а середовище, де ми повсякчас живемо».

Про пошуки сенсу читання розмірковує філософ Тарас Лютий. На його думку, ми читаємо, щоб ставити запитання, а коли нам вдається знайти на них відповіді, виникають наступні запитання – і це безупинний і захопливий процес. «Як неможливо прочитати всі книжки світу, так не можна вичерпати всі запитання чи знайти на них відповіді».

Звісно, до читання ми придивляємося з християнського ракурсу, тому пропонуємо також блискучий текст Фланнері О'Коннор «Католицькі романісти і їхні читачі». Американська авторка, цитуючи Тому Аквінського, нагадує про істину, яку сучасний світ схильний забувати: «мистецький твір благий сам у собі». Книжок не треба писати навколішки – їх треба писати добре.

Скидається на те, що від читання не втекти. Тож пропонуємо продовжити читацьку пригоду на сторінках «Verbum».

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in
/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**